

**Zasady sprawdzania wiadomości i umiejętności z chemii
oraz
wymagania edukacyjne na poszczególne oceny
dla uczniów klasy VIII**

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z Podstawy Programowej Kształcenia Ogólnego i realizowanego w szkole programu nauczania chemii uwzględniającego tę podstawę.

Ogólne wymagania programowe:

1) ocenę *celującą* otrzymuje uczeń, który:

wiedza:

- w wysokim stopniu opanował wiedzę określoną programem nauczania,
- dodatkowa wiedza pochodzi z różnych źródeł i jest owocem samodzielnych poszukiwań i przemyśleń,
- łączy wiedzę z różnych źródeł,

umiejętności:

- w wysokim stopniu opanował umiejętności określone programem nauczania,
- uczeń potrafi korzystać ze źródeł informacji i potrafi samodzielnie zdobywać wiadomości,
- systematycznie wzbogaca swoją wiedzę korzystając z różnych źródeł informacji (odpowiednio do wieku),
- samodzielnie rozwiązuje konkretne problemy zarówno w czasie lekcji jak i w pracy pozalekcyjnej,
- bierze aktywny udział w konkursach, w których wymagana jest wiedza przedmiotowa oraz odnosi w nich sukcesy na szczeblu miejskim i wojewódzkim,
- wyraża samodzielny, krytyczny (stosownie do wieku) stosunek do określonych zagadnień
– potrafi udowadniać swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji będącej skutkiem nabytej samodzielnie wiedzy,
- na lekcjach jest bardzo samodzielny;

2) ocenę *bardzo dobrą* otrzymuje uczeń, który:

wiedza:

- w stopniu wyczerpującym opanował materiał programowy, wykorzystuje różne źródła wiedzy,
- posiada wiedzę pozwalającą na samodzielne jej wykorzystanie w różnych sytuacjach,

- łączy wiedzę z pokrewnych przedmiotów,
umiejętności:
- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji,
- potrafi korzystając ze wskazówek nauczyciela dotrzeć do innych źródeł wiadomości,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela, posługując się nabytymi umiejętnościami,
- rozwiązuje zadania dodatkowe,
- potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo - skutkowych, wykorzystując wiedzę przewidzianą programem nie tylko z jednego przedmiotu,
- jest aktywny na lekcji;

3) ocenę *dobrą* otrzymuje uczeń, który:

wiedza:

: w zakresie wiedzy ma niewielkie braki, (operuje pojęciami i faktami) stosuje język przedmiotu,

umiejętności:

- potrafi korzystać z poznanych w czasie lekcji źródeł informacji,
- inspirowany przez nauczyciela potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania tematyczne i praktyczne o pewnym stopniu trudności,
- rozwiązuje niektóre zadania dodatkowe,
- poprawnie rozumuje w kategoriach przyczynowo- skutkowych,
- potrafi wykorzystać wiedzę w sytuacjach typowych,
- wykazuje się aktywnością na lekcjach;

4) ocenę *dostateczną* otrzymuje uczeń, który:

wiedza:

- wiedza ucznia jest wyrywkowa i fragmentaryczna,
- opanował podstawowe treści programowe w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się przedmiotu'

umiejętności:

- potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji,
- potrafi samodzielnie wykonać proste zadania,
- wyrywkowo stosuje wiedzę w sytuacjach typowych,
- jego aktywność na lekcjach jest sporadyczna;

5) ocenę *dopuszczającą* otrzymuje uczeń, który:

wiedza:

- uczeń ma duże braki w wiedzy, które jednak nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z przedmiotu;

umiejętności:

- jego postawa na lekcjach jest bierna, ale odpowiednio motywowany jest w stanie z pomocą nauczyciela wykonywać proste zadania wymagające zastosowania podstawowych umiejętności, które umożliwiają edukację na następnym etapie;

6) ocenę *niedostateczną* otrzymuje uczeń, który:

wiedza:

- w zakresie podstawowej wiedzy ma duże braki, które uniemożliwiają dalszą kontynuację nauki chemii'

umiejętności:

- nie rozumie prostych poleceń, wymagających zastosowania podstawowych umiejętności,

- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi odtworzyć fragmentarycznej wiedzy,

- nie podejmuje prób rozwiązywania zadań, nawet z pomocą nauczyciela,

- wykazuje się brakiem systematyczności i chęci do nauki,

- braki uniemożliwiają edukację na następnym etapie nauczania.

Metody i formy sprawdzania dydaktycznych osiągnięć uczniów:

Ocenianiu podlegają:

- sprawdziany, testy zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem
- kartkówki (są zapowiadane, choć mogą odbywać się także niezapowiadane)
- aktywne uczestniczenie w lekcji
- odpowiedzi ustne
- prezentacje, referaty, plakaty, inne formy opracowania zagadnień z dziedziny chemii.

Każdą (oprócz 5) ocenę ze sprawdzianu, testu, kartkówki można poprawić w terminie do dwóch tygodni po otrzymaniu niesatysfakcjonującej oceny. Obie oceny są wpisywane do dziennika.

Oceny z odpowiedzi ustnych nie podlegają poprawie. Sprawdzian, test lub kartkówkę, na której uczeń był nieobecny należy napisać w terminie do dwóch tygodni po powrocie ucznia do szkoły. Po upływie tego terminu, nauczyciel egzekwuje wiedzę i umiejętności posiadane przez ucznia w dowolnej formie.

Z otrzymanych na lekcjach plusów za krótką odpowiedź ustną, pisemną lub inny rodzaj aktywności uczeń dostaje oceny do dziennika (pięć plusów – 5, mniejsza ilość plusów może zostać przełożona na odpowiednio niższą ocenę lub plusy zostają „przenoszone” na kolejne półrocze w porozumieniu z uczniem).

W ciągu półrocza uczeń może zgłosić jedno „nieprzygotowanie” do lekcji (w przypadku 1-2 godzin tygodniowo), nie dotyczy to zapowiadanych kartkówek, sprawdzianów, testów.

Uczniowie prowadzą zeszyt przedmiotowy i uzupełniają notatki w razie nieobecności w szkole. Brak zeszytu, podręcznika zgłaszają jako „nieprzygotowanie”.

Tryb uzyskania oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywano zgodnie z Rozdział 6 Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego § 40 pkt 23 Statutu Szkoły.

Materiał opracowany na podstawie *Programu nauczania chemii w szkole podstawowej* autorstwa Teresy Kulawik i Marii Litwin.

	Wymagania edukacyjne		Wymagania szczegółowe podstawy programowej
	podstawowe (P)	ponadpodstawowe (PP)	
Kwasy			
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>kwasy</i> (A) zapisuje wzory kwasów (HCl, H₂S, HNO₃, H₂SO₃, H₂SO₄, H₂CO₃, H₃PO₄) (C) podaje nazwy kwasów (HCl, H₂S, HNO₃, H₂SO₃, H₂SO₄, H₂CO₃, H₃PO₄) (A) wskazuje wodór i resztę kwasową w kwasie (B) wyznacza wartościowość reszty kwasowej (B) opisuje budowę kwasów beztlenowych i tlenowych (B) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia obecność wartościowości w nazwie niektórych kwasów (C) potrafi nazwać kwas znając jego wzór z uwzględnieniem wartościowości (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VI. 1) rozpoznaje wzory [...] kwasów; zapisuje wzory sumaryczne [...] kwasów: HCl, H₂S, HNO₃, H₂SO₃, H₂SO₄, H₂CO₃, H₃PO₄ oraz podaje ich nazwy</p>
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady BHP dotyczące obchodzenia się z kwasami (A) zapisuje wzory kwasów chlorowodorowego i siarkowodorowego (C) definiuje wodorki (A) wskazuje wodór i resztę kwasową w kwasach chlorowodorowym i siarkowodorowym (B) określa właściwości kwasu chlorowodorowego oraz kwasu siarkowodorowego (C) opisuje zastosowania kwasu chlorowodorowego i kwasu siarkowodorowego (B) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozdzieli kwas od innych substancji za pomocą wskaźników (C) wyjaśnia, dlaczego podczas pracy z kwasami należy zachować szczególną ostrożność (C) zapisuje równanie reakcji otrzymywania kwasu chlorowodorowego (C) opisuje doświadczenie otrzymywania kwasu chlorowodorowego przeprowadzone na lekcji (schemat, obserwacje, wnioski) (C) zapisuje równanie reakcji otrzymywania kwasu siarkowodorowego (C) projektuje i opisuje doświadczenie, w którego wyniku można otrzymać kwas beztlenowy (D) zapisuje równanie reakcji otrzymywania wskazanego kwasu beztlenowego (D) 	<p>Uczeń:</p> <p>VI. 1) rozpoznaje wzory [...] kwasów; zapisuje wzory sumaryczne [...] kwasów: HCl, H₂S [...] oraz podaje ich nazwy</p> <p>VI. 2) projektuje i przeprowadza doświadczenia, w wyniku których można otrzymać [...] kwas beztlenowy [...] (np. [...] HCl [...]); zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej</p> <p>VI. 3) opisuje właściwości i wynikające z nich zastosowania niektórych [...] kwasów (np. [...] HCl [...])</p>

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia kwasy tlenowe od beztlenowych (B) • wskazuje wodór i resztę kwasową w kwasie siarkowym(VI) (B) • wskazuje przykłady tlenków kwasowych (A) • wyjaśnia pojęcie <i>tlenek kwasowy</i> (B) • zapisuje wzór kwasu siarkowego(VI) (C) • określa właściwości stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI) (C) • opisuje zastosowania stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI) (B) • wskazuje wodór i resztę kwasową w kwasie siarkowym(IV) (B) • zapisuje wzór kwasu siarkowego(IV) (C) • opisuje właściwości kwasu siarkowego(IV) (B) • opisuje zastosowania kwasu siarkowego(IV) (B) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyznacza wartościowość niemetalu w kwasie (C) • wyznacza wzór tlenku kwasowego (C) • zapisuje równanie reakcji otrzymywania kwasu siarkowego(VI) (C) • opisuje doświadczenie otrzymywania kwasu siarkowego(VI) przeprowadzone na lekcji (schemat, obserwacje, wniosek) (C) • wykazuje doświadczalnie żrące właściwości kwasu siarkowego(VI) (D) • podaje zasadę bezpiecznego rozcieńczania stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI) (C) • wyjaśnia, dlaczego kwas siarkowy(VI) pozostawiony w otwartym naczyniu zwiększa swą objętość (C) • zapisuje równanie reakcji otrzymywania kwasu siarkowego(IV) (C) • zapisuje równanie reakcji rozkładu kwasu siarkowego(IV) (C) • planuje i wykonuje doświadczenie, w którego wyniku można otrzymać kwas siarkowy(IV) (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VI. 1) rozpoznaje wzory [...] kwasów; zapisuje wzory sumaryczne [...] kwasów: [...] H_2SO_3, H_2SO_4 [...] oraz podaje ich nazwy</p> <p>VI. 3) opisuje właściwości i wynikające z nich zastosowania niektórych [...] kwasów (np. [...] H_2SO_4)</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę kwasów azotowego(V), węglowego i fosforowego(V) (B) • zapisuje wzory kwasów azotowego(V), węglowego i fosforowego(V) (C) • podaje wzór sumaryczny tlenku kwasowego kwasów azotowego(V), węglowego i fosforowego(V) (A) • określa właściwości kwasów azotowego(V), węglowego i fosforowego(V) (C) • opisuje zastosowania kwasów azotowego(V), węglowego i fosforowego(V) (B) • wymienia metody otrzymywania kwasów tlenowych i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje równania reakcji otrzymywania kwasów azotowego(V), węglowego i fosforowego(V) (C) • opisuje reakcję ksantoproteinową (C) • planuje doświadczalne wykrycie białka w próbce żywności (w serze, mleku, jajku) (C) • zapisuje równanie reakcji otrzymywania kwasów (C) • opisuje budowę kwasów tlenowych i wyjaśnia, dlaczego kwasy węglowy i fosforowy(V) zaliczamy do kwasów tlenowych (C) • planuje i wykonuje doświadczenie, w którego wyniku można otrzymać kwas węglowy oraz kwas fosforowy(V) 	<p>Uczeń:</p> <p>VI. 1) rozpoznaje wzory [...] kwasów; zapisuje wzory sumaryczne [...] kwasów: [...] HNO_3, [...] H_2CO_3, H_3PO_4 oraz podaje ich nazwy</p> <p>VI. 2) projektuje i przeprowadza doświadczenia, w wyniku których można otrzymać [...] kwas [...] tlenowy (np. [...] H_3PO_4); zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej</p>

<p>beztlenowych (A)</p>	<p>(C)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wzór strukturalny kwasu nieorganicznego o podanym wzorze sumarycznym (C) • zapisuje równanie reakcji otrzymywania dowolnego kwasu (C) • identyfikuje kwasy na podstawie podanych informacji (D) • proponuje reakcje, w których wyniku można otrzymać kwas tlenowy (D) • rozwiązuje trudniejsze chemografy (D) 	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia: <i>jon, kation, anion</i> (A) • wyjaśnia pojęcie <i>dysocjacja jonowa</i> (B) • definiuje reakcje odwracalną i nieodwracalną (A) • wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa kwasów (B) • definiuje kwasy zgodnie z teorią Arrheniusa (A) • zapisuje wybrane równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów (C) • nazywa jony powstałe w wyniku dysocjacji jonowej poznanych kwasów (C) • wymienia wspólne właściwości kwasów (A) • wyjaśnia, z czego wynikają wspólne właściwości kwasów (B) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VI. 4) wyjaśnia, na czym polega dysocjacja elektrolityczna [...] kwasów; [...] zapisuje równania dysocjacji elektrolitycznej [...] kwasów (w formie stopniowej dla H₂S, H₂CO₃); definiuje kwasy i zasady (zgodnie z teorią Arrheniusa) [...]</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje <i>kwasy tlenowe i kwasy beztlenowe</i> (A) • opisuje różnice między sposobami otrzymywania kwasów tlenowych i beztlenowych (C) • wyjaśnia pojęcie <i>kwaśne opady</i> (B) • podaje przykłady związków chemicznych odpowiedzialnych za powstawanie kwaśnych opadów i źródeł tych związków (A) • podaje przykłady skutków działania kwaśnych opadów na środowisko (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje budowę kwasów tlenowych i beztlenowych (C) • podaje i objaśnia sposoby otrzymywania kwasów beztlenowych i tlenowych (C) • analizuje proces powstawania kwaśnych opadów oraz skutki ich działania (D) • proponuje sposoby ograniczenia powstawania kwaśnych opadów (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VI. 3) opisuje właściwości [...] niektórych kwasów (np. [...] HCl, H₂SO₄)</p> <p>VI. 8) analizuje proces powstawania i skutki kwaśnych opadów; proponuje sposoby ograniczające ich powstawanie</p>

	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>odczyn kwasowy</i> (A) wymienia poznane wskaźniki kwasowo-zasadowe (A) wymienia rodzaje odczynu roztworów (A) omawia skalę pH (B) określa zakres pH i barwy wskaźników dla poszczególnych odczynów (C) bada odczyn roztworu (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje zastosowania wskaźników (fenoloftaleiny, wskaźnika uniwersalnego, oranżu metylowego) (C) wymienia powody odczynu kwasowego, zasadowego i obojętnego roztworów (C) wyjaśnia pojęcie <i>skala pH</i> (C) interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn obojętny, kwasowy, zasadowy) (C) określa odczyn roztworu na podstawie znajomości jonów obecnych w roztworze (D) planuje doświadczenie, które umożliwi zbadanie wartości pH produktów użytku codziennego (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VI. 5) wskazuje na zastosowania wskaźników, np. fenoloftaleiny, oranżu metylowego, uniwersalnego papierka wskaźnikowego; rozróżnia doświadczalnie roztwory kwasów i wodorotlenków za pomocą wskaźników</p> <p>VI. 6) wymienia rodzaje odczynu roztworu; określa i uzasadnia odczyn roztworu, (kwasowy, zasadowy, obojętny)</p> <p>VI. 7) posługuje się skalą pH; interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn kwasowy, zasadowy, obojętny); przeprowadza doświadczenie, które pozwoli zbadać pH produktów występujących w życiu codziennym człowieka (np. żywności, środków czystości)</p>
Sole			
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę soli (B) wskazuje metal i resztę kwasową we wzorze soli (A) zapisuje wzory sumaryczne soli (chlorków, siarczków oraz soli kwasów tlenowych) (proste przykłady) (C) tworzy nazwy soli na podstawie wzorów sumarycznych soli (chlorków, siarczków oraz soli kwasów tlenowych) (proste przykłady) (C) zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie ich nazw (chlorków, siarczków oraz soli kwasów tlenowych) (proste przykłady) (C) wskazuje wzory soli wśród zapisanych wzorów związków chemicznych (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzy nazwy soli na podstawie wzorów (C) zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie nazw (C) tworzy nazwę dowolnej soli na podstawie jej wzoru sumarycznego oraz wzór sumaryczny na podstawie nazwy soli (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VII. 2) tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli: chlorków, siarczków, azotanów(V), siarczanów(IV), siarczanów(VI), węglanów, fosforanów(V) (ortofosforanów(V)); tworzy nazwy soli na podstawie wzorów; tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie nazw</p>

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak dysocjują sole (B) • zapisuje równanie reakcji dysocjacji jonowej wybranych soli (proste przykłady) (C) • nazywa powstałe jony (proste przykłady) (C) • dzieli sole ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie (A) • określa rozpuszczalność soli w wodzie na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie (C) • wyjaśnia, dlaczego wodne roztwory soli przewodzą prąd elektryczny (B) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji jonowej soli (C) • planuje i wykonuje doświadczenie pozwalające zbadać rozpuszczalność wybranych soli w wodzie (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VII. 4) pisze równania dysocjacji elektrolitycznej soli rozpuszczalnych w wodzie</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie <i>reakcja zobojętniania</i> (A) • podaje różnice między zapisami równania reakcji zobojętniania w formie cząsteczkowej a formie jonowej (B) • zapisuje równanie reakcji otrzymywania soli w reakcji zobojętniania w formie cząsteczkowej i jonowej (proste przykłady) (C) • odczytuje równania reakcji zobojętniania (proste przykłady) (C) • podaje obserwacje do doświadczeń otrzymywania soli przez działanie kwasem na zasadę (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przebieg reakcji zobojętniania (C) • tłumaczy rolę wskaźnika w reakcji zobojętniania (C) • wyjaśnia zmiany odczynu roztworów poddanych reakcji zobojętniania (C) • opisuje doświadczenie otrzymywania soli przez działanie kwasem na zasadę przeprowadzone na lekcji (schemat, obserwacje, wnioski) (C) • zapisuje cząsteczkowo, jonowo równania reakcji zobojętniania (C) • projektuje doświadczenie otrzymywania podanej soli przez działanie kwasem na zasadę (inne niż na lekcji) (D) • podaje opisy doświadczeń otrzymywania wybranych soli przez działanie kwasem na zasadę (schemat, obserwacje, wnioski, równania reakcji chemicznych) (D) 	<p>Uczeń:</p> <p>VII. 1) projektuje i przeprowadza doświadczenie oraz wyjaśnia przebieg reakcji zobojętniania (HCl + NaOH); pisze równania reakcji zobojętniania w formie cząsteczkowej i jonowej</p> <p>VII. 3) pisze równania reakcji otrzymywania soli (kwas + wodorotlenek [...]) w formie cząsteczkowej</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to jest szereg aktywności chemicznej metali (B) • porównuje metale ze względu na ich aktywność chemiczną na podstawie szeregu aktywności metali (B) • wymienia sposoby zachowania się metali w reakcji z kwasami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, korzystając z szeregu aktywności metali, które metale reagują z kwasami według schematu: metal + kwas → sól + wodór (C) • dzieli kwasy na utleniające i nieutleniające oraz określa ich 	<p>Uczeń:</p> <p>VII. 3) pisze równania reakcji otrzymywania soli ([...] kwas + metal (1. i 2. grupy układu okresowego) [...]) w formie cząsteczkowej</p>

<p>(np. miedź lub magnez w reakcji z kwasem chlorowodorowym) (A)</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia, jakie są produkty reakcji metalu aktywnego z kwasem (B) zapisuje w formie cząsteczkowej i odczytuje równania reakcji metali z kwasami (proste przykłady) (C) podaje obserwacje do przeprowadzonych na lekcji doświadczeń (C) podaje na podstawie obserwacji czy podany kwas reaguje z wymienionym metalem, czy nie reaguje (C) 	<p>zachowanie wobec różnych metali (D)</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak przebiegają reakcje metali z kwasami (C) zapisuje cząsteczkowo równania reakcji metali z kwasami (C) opisuje doświadczenia badania przebiegu reakcji metali z kwasami przeprowadzone na lekcji (schemat, obserwacje, wniosek, równania reakcji chemicznych) (C) planuje doświadczenie otrzymywania soli w reakcji metalu z kwasem – inne przykłady niż na lekcji (D) 	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapisuje w formie cząsteczkowej i odczytuje równania reakcji otrzymywania soli w reakcji tlenków metali z kwasami (proste przykłady) (C) podaje trzy metody otrzymywania soli (kwas + zasada, metal + kwas, tlenek metalu + kwas) (A) podaje obserwacje do doświadczeń otrzymywania soli w reakcjach tlenków metali z kwasami (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapisuje w formie cząsteczkowej i odczytuje równania otrzymywania soli w reakcjach tlenków metali z kwasami (C) opisuje doświadczenia otrzymywania soli w reakcjach tlenków metali z kwasami przeprowadzone na lekcji (schemat, obserwacje, wniosek, równania reakcji chemicznych) (C) projektuje doświadczenie otrzymywania soli w reakcjach tlenków metali z kwasami – inne przykłady niż na lekcjach (D) podaje opisy zaprojektowanych doświadczeń otrzymywania soli w reakcjach tlenków metali z kwasami (schemat, obserwacje, wniosek) (D) zapisuje cząsteczkowo równania reakcji (C) 	<p>Uczeń: VII. 3) pisze równania reakcji otrzymywania soli ([...] kwas + tlenek metalu [...]) w formie cząsteczkowej</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia produkty reakcji wodorotlenków metali z tlenkami niemetalami (B) zapisuje w formie cząsteczkowej i odczytuje równania reakcji otrzymywania soli w reakcjach wodorotlenków metali z tlenkami niemetalami (proste przykłady) (C) dobiera substraty w reakcji wodorotlenku metalu z tlenkiem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapisuje w formie cząsteczkowej i odczytuje równania reakcji wodorotlenków metali z tlenkami niemetalami (C) opisuje doświadczenia otrzymywania soli w reakcjach wodorotlenków metali z tlenkami niemetalami przeprowadzone na lekcji (schemat, obserwacje, wniosek, równania reakcji chemicznych) (C) 	<p>Uczeń: VII. 3) pisze równania reakcji otrzymywania soli ([...] wodorotlenek (NaOH, KOH, Ca(OH)₂) + tlenek niemetalu [...]) w formie cząsteczkowej</p>

<p>niemetalu na podstawie wzoru sumarycznego soli (proste przykłady) (C)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • projektuje doświadczenie otrzymywania soli w reakcji wodorotlenku metalu z tlenkiem niemetalu – inne przykłady niż na lekcji (D) 	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie <i>reakcja strąceniowa</i> (A) • korzysta z tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie (C) • określa na podstawie tabeli rozpuszczalności, czy między podanymi substratami zajdzie reakcja strąceniowa (C) • zapisuje i odczytuje proste równania reakcji strąceniowych w formie cząsteczkowej i jonowej (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>reakcja strąceniowa</i> (C) • formułuje wniosek dotyczący wyniku reakcji strąceniowej na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie (C) • zapisuje i odczytuje równania reakcji otrzymywania soli (reakcje strąceniowe) w formie cząsteczkowej i jonowej (C) • opisuje doświadczenia otrzymywania soli w reakcji strąceniowej przeprowadzone na lekcji – (schemat, obserwacje, wniosek) (C) • przewiduje, czy zajdzie dana reakcja chemiczna (C) • projektuje doświadczenia umożliwiające otrzymywanie podanej soli w reakcjach strąceniowych (D) • podaje opis zaprojektowanego doświadczenia otrzymywania podanej soli w reakcjach strąceniowych (D) • przewiduje, czy zajdzie dana reakcja chemiczna (C) • określa zastosowania reakcji strąceniowej (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VII. 5) wyjaśnia przebieg reakcji strąceniowej; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymywać substancje trudno rozpuszczalne (sole [...]) w reakcjach strąceniowych, pisze odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej i jonowej; na podstawie tablicy rozpuszczalności soli i wodorotlenków przewiduje wynik reakcji strąceniowej</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje <i>tlenki kwasowe</i> i <i>tlenki zasadowe</i> (A) • wskazuje wśród podanych przykładów tlenki zasadowe i tlenki kwasowe, kwasowe (C) • zapisuje i odczytuje proste równania reakcji otrzymywania soli kwasów beztlenowych w reakcji metali z niemetalami (C) • zapisuje i odczytuje proste równania reakcji otrzymywania soli kwasów tlenowych w reakcji tlenków metali z tlenkami kwasowymi (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, które sole można otrzymać omawianymi na lekcjach metodami (B) • pisze równania reakcji prowadzące do otrzymania odpowiedniej soli (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VII. 3) pisze równania reakcji otrzymywania soli ([...] tlenek metalu + tlenek niemetalu, metal + niemetal) w formie cząsteczkowej</p>

	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzuje zastosowania najważniejszych soli: NaCl, Ca₃(PO₄)₂, CaSO₄, AgNO₃, CaCO₃ (B) • oblicza zawartość procentową metalu w soli (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady soli występujących w przyrodzie (C) • podaje zastosowania soli (C) • określa właściwości omawianych na lekcjach soli (C) • wskazuje poznane sole wśród wielu soli na podstawie podanych właściwości (D) 	<p>Uczeń:</p> <p>VII. 6) wymienia zastosowania najważniejszych soli: chlorków, węglanów, azotanów(V), siarczanów(VI) i fosforanów(V) (ortofosforanów(V))</p>
Związki węgla z wodorem			
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia obieg węgla w przyrodzie (C) • podaje przykłady związków chemicznych zawierających węgiel (A) • dzieli związki chemiczne na organiczne i nieorganiczne (A) • wyjaśnia, czym są związki organiczne (B) • definiuje pojęcie <i>węglowodory</i> (A) • wymienia naturalne źródła węglowodorów (A) • wymienia rodzaje węgla kopalnych (A) • określa, czym jest ropa naftowa (C) • podaje najważniejsze właściwości ropy naftowej (B) • wymienia najważniejsze zastosowania ropy naftowej i produktów jej przeróbki (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje niektóre zastosowania produktów destylacji ropy naftowej (C) • opisuje właściwości i zastosowania ropy naftowej (C) • wyjaśnia pojęcie <i>destylacja ropy naftowej</i> (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VIII. 9) wymienia naturalne źródła węglowodorów</p> <p>VIII. 10) wymienia nazwy produktów destylacji ropy naftowej, wskazuje ich zastosowania</p>
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie <i>węglowodory nasycone, szereg homologiczny</i> (A) • podaje wzór ogólny szeregu homologicznego alkanów (A) • odróżnia wzór sumaryczny od wzorów strukturalnego, półstrukturalnego i grupowego (A) • nazywa alkanany o łańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząsteczce (C) • zapisuje wzór sumaryczny o określonej liczbie atomów węgla 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy wzór ogólny szeregu homologicznego alkanów (na podstawie wzorów kolejnych alkanów) (C) • zapisuje wzory sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne oraz podaje nazwy alkanów z wykorzystaniem ich wzoru ogólnego (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VIII. 1) definiuje pojęcia: węglowodory nasycone (alkany) [...]</p> <p>VIII. 2) tworzy wzór ogólny szeregu homologicznego alkanów (na podstawie wzorów kolejnych alkanów) i zapisuje wzór sumaryczny alkanu o podanej liczbie atomów węgla; rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe) alkanów o łańcuchach prostych do pięciu atomów</p>

	<p>w cząsteczce (do pięciu atomów węgla) (C)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wzory strukturalne i półstrukturalne alkanów (do pięciu atomów węgla w cząsteczce) (C) • wykonuje proste obliczenia dotyczące węglowodorów (C) 		węgla w cząsteczce; podaje ich nazwy systematyczne
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia miejsca występowania metanu (A) • zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne metanu, etanu (A) • określa właściwości fizyczne i chemiczne metanu i etanu (C) • wyjaśnia, na czym polega spalanie całkowite i spalanie niecałkowite (B) • zapisuje i odczytuje równania reakcji spalania całkowitego oraz niecałkowitego metanu i etanu (C) • wymienia zastosowania metanu i etanu (B) • wyjaśni, czym jest gaz ziemny (B) • wymienia najważniejsze zastosowania gazu ziemnego (A) • podaje zasady bezpiecznego obchodzenia się z gazem ziemnym (B) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje doświadczenie chemiczne – badanie rodzajów produktów spalania węglowodorów (C) • porównuje spalanie całkowite ze spalaniem niecałkowitym (C) • opisuje właściwości i zastosowania gazu ziemnego (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VIII. 4) obserwuje i opisuje właściwości chemiczne (reakcje spalania) alkanów; pisze równania reakcji spalania alkanów przy dużym i małym dostępie tlenu [...]</p>
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje warunki, od których zależą właściwości węglowodorów (A) • określa, jak zmienia się stan skupienia, lotność, palność, gęstość, temperatura topnienia i temperatura wrzenia ze wzrostem długości łańcucha węglowego w alkanach (C) • pisze równania reakcji spalania alkanów (do $n=5$) • opisuje zastosowania alkanów (B) • wymienia właściwości benzyny (A) • podaje obserwacje dla doświadczeń wykonywanych na lekcji (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i spalania niecałkowitego alkanów (C) • wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a właściwościami alkanów (np. stanem skupienia, lotnością, palnością, gęstością, temperaturą topnienia i temperaturą wrzenia) (C) • opisuje doświadczenia wykonywane na lekcji (C) • wyszukuje informacje na temat zastosowań alkanów i wymienia je (C) • omawia skutki wydobywania i wykorzystywania ropy naftowej (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VIII. 3) obserwuje i opisuje właściwości fizyczne alkanów; wskazuje związek między długością łańcucha węglowego a właściwościami fizycznymi w szeregu alkanów (gęstość, temperatura topnienia i temperatura wrzenia)</p> <p>VIII. 4) obserwuje i opisuje właściwości chemiczne (reakcje spalania) alkanów; pisze równania reakcji spalania alkanów przy dużym i małym dostępie tlenu; wyszukuje informacje na temat zastosowań alkanów i je wymienia</p>
	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>

<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia: <i>węglowodory nienasycone, alkeny</i> (A) • wyjaśnia zasady tworzenia nazw alkenów na podstawie nazw alkanów (B) • zapisuje wzór ogólny szeregu homologicznego alkenów (A) • zapisuje wzory sumaryczne, półstrukturalne (grupowe), strukturalne oraz nazwy alkeny o określonej liczbie atomów węgla w cząsteczce (do pięciu atomów węgla) (C) • podaje nazwę zwyczajową etenu (A) • objaśnia budowę etenu (B) • określa właściwości fizyczne oraz chemiczne (reakcje spalania, przyłączania bromu i wodoru) etenu (C) • wyjaśnia, na czym polegają reakcje przyłączania i polimeryzacji (B) • definiuje pojęcia: <i>polimeryzacja, monomer i polimer</i> (A) • wymienia najważniejsze zastosowania etenu (B) 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wzory sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne (grupowe) oraz podaje nazwy alkenów (C) • tworzy wzór ogólny szeregu homologicznego alkenów (na podstawie wzorów kolejnych alkenów) (C) • odczytuje równania reakcji chemicznych (reakcje spalania, przyłączania bromu i wodoru) (C) • zapisuje równania reakcji etenu z np. wodorem, bromem (C) • pisze równanie reakcji polimeryzacji etenu (C) • nazywa produkty tych reakcji (C) • opisuje rolę katalizatora w danej reakcji chemicznej (C) • opisuje właściwości i zastosowania polietylenu (C) • wyjaśnia, jakie związki mogą ulegać reakcji polimeryzacji (C) • wyjaśnia, na czym polega reakcja polimeryzacji (C) • określa zastosowania etenu (C) • określa właściwości etenu (C) • wykonuje obliczenia dotyczące alkenów (C) 	<p>VIII. 1) definiuje pojęcia: węglowodory [...] nienasycone (alkeny [...])</p> <p>VIII. 5) tworzy wzory ogólne szeregów homologicznych alkenów [...] (na podstawie wzorów kolejnych alkenów [...]); zapisuje wzór sumaryczny alkeny [...] o podanej liczbie atomów węgla; tworzy nazwy alkenów [...] na podstawie nazw odpowiednich alkanów; rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe) alkenów [...] o łańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząsteczce</p> <p>VIII. 6) na podstawie obserwacji opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (spalanie, przyłączanie bromu) etenu [...]; wyszukuje informacje na temat ich zastosowań i je wymienia</p> <p>VIII. 7) zapisuje równanie reakcji polimeryzacji etenu; opisuje właściwości i zastosowania polietylenu</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie <i>węglowodory nienasycone</i> (A) • definiuje pojęcie <i>alkiny</i> (A) • wyjaśnia zasady tworzenia nazw alkinów na podstawie nazw alkanów (B) • zapisuje wzór ogólny szeregu homologicznego alkinów (A) • zapisuje wzory sumaryczne, półstrukturalne (grupowe), strukturalne oraz nazwy alkinu o określonej liczbie atomów węgla w cząsteczce (do pięciu atomów węgla) (C) • podaje nazwę zwyczajową etynu (A) • objaśnia budowę etynu (B) • określa właściwości fizyczne oraz chemiczne (reakcje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wzory sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne (grupowe) oraz podaje nazwy alkinów o łańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząsteczce (C) • tworzy wzór ogólny szeregu homologicznego alkinów (na podstawie wzorów kolejnych alkinów) (C) • zapisuje równania reakcji otrzymywania etynu (C) • pisze równania reakcji etynu z np. wodorem, bromem (C) • odczytuje równania reakcji chemicznych (C) • określa zastosowania etynu (C) • projektuje i opisuje doświadczenia dotyczące 	<p>Uczeń:</p> <p>VIII. 1) definiuje pojęcia: węglowodory [...] nienasycone ([...] alkiny)</p> <p>VIII. 5) tworzy wzory ogólne szeregów homologicznych [...] alkinów (na podstawie wzorów kolejnych [...] alkinów); zapisuje wzór sumaryczny [...] alkinu o podanej liczbie atomów węgla; tworzy nazwy [...] alkinów na podstawie nazw odpowiednich alkanów; rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe) [...] alkinów o łańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząsteczce</p>

	<p>spalania, przyłączenia bromu i wodoru) etynu (C)</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze zastosowania etynu (B) podaje obserwacje do doświadczenia badania właściwości etynu (C) 	<p>otrzymywania i właściwości etynu (C)</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonuje obliczenia dotyczące alkinów (C) 	<p>VIII. 6) na podstawie obserwacji opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (spalanie, przyłączenie bromu) [...] etynu; wyszukuje informacje na temat ich zastosowań i je wymienia</p> <p>VIII. 8) projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające odróżnić węglowodory nasycone od nienasyconych</p>
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa, jak doświadczalnie można odróżnić węglowodory nienasycone od nasyconych (C) porównuje właściwości węglowodorów nienasyconych i nasyconych (C) pisze równania reakcji spalania, przyłączenia bromu, wodoru (proste przykłady) (C) wykonuje obliczenia dotyczące węglowodorów (proste przykłady) (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny większej reaktywności węglowodorów nienasyconych w porównaniu z węglowodorami nasyconymi (C) analizuje właściwości węglowodorów (D) wyjaśnia wpływ wiązania wielokrotnego w cząsteczce węglowodoru na jego reaktywność (C) zapisuje równania reakcji przyłączenia cząsteczek (np. bromu, wodoru i bromowodoru) do wiązania wielokrotnego (C) projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie węglowodorów nasyconych od węglowodorów nienasyconych (C) opisuje zaprojektowane doświadczenie chemiczne (schemat, obserwacje, wnioski) (C) wykonuje obliczenia dotyczące węglowodorów (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>VIII. 6) na podstawie obserwacji opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (spalanie, przyłączenie bromu) etenu i etynu [...]</p> <p>VIII. 8) projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające odróżnić węglowodory nasycone od nienasyconych</p>
Pochodne węglowodorów			
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę pochodnych węglowodorów (grupa alkilowa i grupa funkcyjna) (B) definiuje pojęcia: <i>alkohol</i>, <i>alkohol monohydroksylowy</i>, <i>alkohol polihydroksylowy</i> (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzy wzór ogólny szeregu homologicznego alkoholi (na podstawie wzorów trzech kolejnych alkanów) (C) zapisuje wzory sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne (grupowe) oraz podaje nazwy 	<p>Uczeń:</p> <p>IX. 1) pisze wzory sumaryczne, rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) i strukturalne alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych zawierających do pięciu atomów</p>

<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia alkohole monohydroksylowe i polihydroksylowe (A) • wymienia pierwiastki chemiczne wchodzące w skład alkoholi (A) • wyjaśnia, pojęcie <i>grupa funkcyjna</i> (B) • zaznacza i nazywa grupę funkcyjną w alkoholach (B) • zapisuje wzór ogólny alkoholi (A) • wyjaśnia zasady tworzenia nazw systematycznych alkoholi (B) • zapisuje wzory sumaryczne, półstrukturalne (grupowe) i strukturalne alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząsteczce (C) • podaje nazwy alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząsteczce (C) 	<p>systematyczne alkoholi (C)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia nazwy zwyczajowe i systematyczne (B) • podaje nazwy zwyczajowe alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych zawierających do pięciu atomów węgla w cząsteczce (A) 	<p>węgla w cząsteczce; tworzy ich nazwy systematyczne; dzieli alkohole na mono- i polihydroksylowe</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa proces, w którym powstaje etanol (A) • podaje nazwy zwyczajowe metanolu i etanolu (A) • określa właściwości metanolu i etanolu (C) • definiuje pojęcie <i>kontrakcja</i> (A) • zapisuje równania reakcji spalania metanolu i etanolu (C) • wymienia najważniejsze zastosowania metanolu i etanolu (A) • opisuje negatywne skutki działania metanolu i etanolu na organizm ludzki (B) • podaje obserwacje do doświadczeń przeprowadzanych na lekcji i niektóre wnioski (badanie właściwości) (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, jak można otrzymać etanol (C) • wyjaśnia, co to są enzymy (C) • projektuje i wykonuje doświadczenia, za pomocą których można zbadać właściwości etanolu (C) • planuje i opisuje doświadczenie potwierdzające obecność etanolu (C) • opisuje doświadczenia przeprowadzone na lekcji (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>IX. 2) bada wybrane właściwości fizyczne i chemiczne etanolu; opisuje właściwości i zastosowania metanolu i etanolu; zapisuje równania reakcji spalania metanolu i etanolu; opisuje negatywne skutki działania alkoholu metylowego i etylowego na organizm ludzki</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym różnią się alkohole polihydroksylowe od monohydroksylowych (B) • podaje nazwy zwyczajowe glicerolu (A) • zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny glicerolu (C) • określa najważniejsze właściwości glicerolu (C) • wymienia najważniejsze zastosowania glicerolu (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sposób tworzenia nazwy systematycznej glicerolu (C) • planuje, opisuje i wykonuje doświadczenia chemiczne, w których wyniku można zbadać właściwości glicerolu (C) • zapisuje równanie reakcji spalania glicerolu (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>IX. 3) zapisuje wzór sumaryczny i półstrukturalny (grupowy) propano-1,2,3-triolu (glicerolu); bada jego właściwości fizyczne; wymienia jego zastosowania</p>

		<ul style="list-style-type: none"> określa właściwości i zastosowania glicerolu (C) 	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje odczyn roztworu alkoholu (A) podaje, że liczba atomów węgla w cząsteczce ma wpływ na właściwości alkoholi (B) określa jak zmienia się rozpuszczalność alkoholi w wodzie i zapach ze wzrostem długości łańcucha węglowego (C) zapisuje równania reakcji spalania alkoholi (proste przykłady) (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pisze równania reakcji spalania alkoholi (C) opisuje zależność między długością łańcucha węglowego a stanem skupienia i reaktywnością alkoholi (C) 		
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>kwasy karboksylowe</i> (A) zaznacza i nazywa grupę funkcyjną w kwasach karboksylowych (B) zaznacza resztę kwasową w kwasie karboksylowym (C) zapisuje wzór ogólny kwasów karboksylowych (A) zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne prostych kwasów karboksylowych (C) podaje nazwy zwyczajowe i systematyczne dla kwasów monokarboksylowych o łańcuchach prostych zawierających do pięciu atomów węgla w cząsteczce (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzy wzór ogólny szeregu homologicznego kwasów karboksylowych (na podstawie wzorów kolejnych kwasów karboksylowych) (C) zapisuje wzory sumaryczne, półstrukturalne (grupowe) kwasów karboksylowych (C) podaje nazwy kwasów karboksylowych (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>IX. 4) podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (np. kwas mrówkowy [...]) [...]; rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) i strukturalne kwasów monokarboksylowych o łańcuchach prostych zawierających do pięciu atomów węgla w cząsteczce oraz podaje ich nazwy zwyczajowe i systematyczne</p>	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zaznacza we wzorze kwasu metanowego grupę alkilową oraz resztę kwasową i nazywa ją (B) określa najważniejsze właściwości kwasu metanowego (C) zapisuje równania dysocjacji jonowej, reakcji kwasów metanowego z metalami, z tlenkami metali, z zasadami oraz równania reakcji spalania (C) podaje nazwy (systematyczne, zwyczajowe) soli kwasu metanowego (C) wymienia podstawowe zastosowania kwasu metanowego (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pisze równanie reakcji dysocjacji jonowej kwasu metanowego i omawia je (C) zapisuje równania reakcji chemicznych otrzymywania soli kwasu metanowego w postaci cząsteczkowej (C) zapisuje równania reakcji chemicznych otrzymywania soli kwasu metanowego w postaci jonowej (D) 	<p>Uczeń:</p> <p>IX. 4) podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (np. kwas mrówkowy [...]) i wymienia ich zastosowania [...]</p>	
<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwę procesu, w którym powstaje kwas etanowy (A) • określa najważniejsze właściwości kwasów etanowego (C) • zaznacza we wzorze kwasu etanowego resztę kwasową, alkil i grupę funkcyjną (C) • nazywa grupę funkcyjną kwasu etanowego (C) • zapisuje równania reakcji kwasu etanowego z metalami, z tlenkami metali i z zasadami oraz równania reakcji spalania i dysocjacji jonowej (C) • podaje nazwy (systematyczne, zwyczajowe) soli kwasu etanowego (C) • wymienia podstawowe zastosowania kwasu etanowego (A) 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia proces fermentacji octowej (C) • zapisuje równanie fermentacji octowej (C) • opisuje doświadczenia chemiczne, w których wyniku można zbadać właściwości kwasu etanowego (reakcja dysocjacji jonowej, reakcja z zasadami, z metalami i z tlenkami metali) – wykonane na lekcji – schematy, obserwacje, wnioski, równania reakcji chemicznych (C) • projektuje doświadczenia chemiczne, w których wyniku można zbadać właściwości kwasu etanowego – reakcje kwasu etanowego z substancjami innymi niż użyte na lekcji (D) • zapisuje równania reakcji chemicznych otrzymywania soli kwasu etanowego w postaci cząsteczkowej (C) • zapisuje równania reakcji chemicznych otrzymywania soli kwasu etanowego (reakcje kwasu etanowego z zasadami) w postaci jonowej (C) • zapisuje równania reakcji chemicznych otrzymywania soli kwasu etanowego (w reakcjach innych niż z zasadami) w postaci jonowej (D) 	<p>IX. 5) bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne i chemiczne kwasu etanowego (octowego); pisze w formie cząsteczkowej równania reakcji tego kwasu z wodorotlenkami, tlenkami metali, metalami; bada odczyn wodnego roztworu kwasu etanowego (octowego); pisze równanie dysocjacji tego kwasu</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje wyższe kwasy karboksylowe (A) • dzieli kwasy karboksylowe na nasycone i nienasycone (A) • wymienia nazwy poznanych wyższych kwasów karboksylowych (nasyconych i nienasyconych) (B) • zapisuje ich wzory (C) • określa najważniejsze właściwości wyższych kwasów karboksylowych (kwasów tłuszczowych stearynowego i oleinowego) (C) • definiuje pojęcie <i>mydła</i> (A) • określa, jak doświadczalnie udowodnić, że dany kwas karboksylowy jest kwasem nienasyconym (C) • podaje nazwy zwyczajowe soli kwasów palmitynowego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na obecność wiązania podwójnego w cząsteczce kwasu oleinowego (C) • wyjaśnia, dlaczego wyższe kwasy karboksylowe są nazywane kwasami tłuszczowymi (C) • zapisuje równania reakcji spalania wyższych kwasów tłuszczowych oraz równania reakcji wyższych kwasów karboksylowych z zasadami (C) • opisuje, na czym polega reakcja wyższego kwasu karboksylowego z zasadą sodową (B) • projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie kwasu oleinowego od kwasów palmitynowego lub stearynowego (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>X. 1) podaje nazwy i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) długołańcuchowych kwasów monokarboksylowych (kwasów tłuszczowych) nasyconych (palmitynowego, stearynowego) i nienasyconego (oleinowego)</p> <p>X. 2) opisuje wybrane właściwości fizyczne i chemiczne długołańcuchowych kwasów monokarboksylowych; projektuje i przeprowadza doświadczenie, które pozwoli odróżnić kwas oleinowy od palmitynowego lub stearynowego</p>

<p>stearynowego i oleinowego (A)</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zastosowania wyższych kwasów karboksylowych (A) 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje doświadczenie (C) 	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje właściwości poznanych kwasów karboksylowych (C) wymienia właściwości, na które ma wpływ długość łańcucha węglowego (B) nazywa sole kwasów organicznych (C) pisze równania wymaganych reakcji (proste przykłady) (C) wymienia przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (A) wymienia przykłady zastosowań tych kwasów karboksylowych (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a stanem skupienia i reaktywnością kwasów karboksylowych (C) porównuje właściwości kwasów organicznych i kwasów nieorganicznych (C) pisze równania reakcji chemicznych poznanych na lekcjach o kwasach karboksylowych (C) opisuje zastosowania kwasów karboksylowych występujących w przyrodzie (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>IX. 4) podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (np. [...] szczawiowy, cytrynowy) i wymienia ich zastosowania [...]</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje <i>estry</i> (A) zaznacza i nazywa grupę funkcyjną we wzorach estrów (B) zapisuje wzór ogólny estrów (A) definiuje pojęcie <i>reakcja estryfikacji</i> (A) podaje przykłady występowania estrów w przyrodzie (B) pisze wzory estrów i nazywa estry (proste przykłady) (C) odróżnia nazwy systematyczne od zwyczajowych (B) zapisuje równanie kwasu karboksylowego (kwas metanowy, etanowy) z alkoholem (metanol, etanol) (C) wymienia właściwości etanianu etylu (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje mechanizm reakcji estryfikacji (C) omawia różnicę między reakcją estryfikacji a reakcją zobojętniania (D) zapisuje równania reakcji chemicznych kwasów karboksylowych z alkoholami monohydroksylowymi (C) zapisuje równania reakcji otrzymywania podanych estrów (C) tworzy wzory i nazwy estrów (C) projektuje i opisuje doświadczenie chemiczne umożliwiające otrzymanie estru o podanej nazwie (D) opisuje właściwości estrów w aspekcie ich zastosowań (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>IX. 6) wyjaśnia, na czym polega reakcja estryfikacji; zapisuje równania reakcji między kwasami karboksylowymi (metanowym, etanowym) i alkoholami (metanolem, etanolem); tworzy nazwy systematyczne i zwyczajowe estrów na podstawie nazw odpowiednich kwasów karboksylowych (metanowego, etanowego) i alkoholi (metanolu, etanolu); planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać ester o podanej nazwie; opisuje właściwości estrów w aspekcie ich zastosowań</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje <i>aminokwasy</i> (A) zaznacza i nazywa grupy funkcyjne w aminokwasach (B) wymienia miejsca występowania aminokwasów (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapisuje wzór glicyny (C) analizuje konsekwencje istnienia dwóch grup funkcyjnych w cząsteczce aminokwasu (D) 	<p>Uczeń:</p> <p>X. 4) opisuje budowę i wybrane właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie kwasu aminooctowego (glicyny); pisze równanie reakcji kondensacji</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę oraz właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie glicyny (C) • definiuje pojęcie <i>wiązanie peptydowe</i> (A) • zaznacza w cząsteczce aminokwasu wiązanie peptydowe (B) • wyjaśnia, na czym polega reakcja kondensacji aminokwasów (B) 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje równanie reakcji tworzenia dipeptydu (C) • wyjaśnia mechanizm powstawania wiązania peptydowego (C) • wyjaśnia pojęcie <i>peptydy</i> (B) 	dwóch cząsteczek glicyny
Substancje o znaczeniu biologicznym			
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe składniki odżywcze i ich źródła (A) • wyjaśnia funkcje wody, tłuszczów, białek, sacharydów, witamin i mikroelementów dla organizmu (B) • wymienia pierwiastki chemiczne wchodzące w skład cząsteczek tłuszczów (A) • dokonuje podziału tłuszczów pod względem stanu skupienia i pochodzenia (C) • podaje przykłady tłuszczów (A) • wyjaśnia, czym są tłuszcze (B) • opisuje właściwości fizyczne tłuszczów (B) • określa, jak odróżnić tłuszcze nienasycone od nasyconych (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę składników żywności w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu (B) • podaje wzór ogólny tłuszczów (C) • wyjaśnia różnicę w budowie tłuszczów stałych i ciekłych (C) • podaje wzór tristearnianu glicerolu (C) • zapisuje równanie reakcji otrzymywania tłuszczu (zapis słowny) (B) • wyjaśnia zachowanie tłuszczu nienasyconego wobec wody bromowej (C) • projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie tłuszczów roślinnych od tłuszczów zwierzęcych (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>X. 3) opisuje budowę cząsteczki tłuszczu jako estru glicerolu i kwasów tłuszczowych; klasyfikuje tłuszcze pod względem pochodzenia, stanu skupienia i charakteru chemicznego; opisuje wybrane właściwości fizyczne tłuszczów; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające odróżnić tłuszcz nienasycony od nasyconego</p>
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje <i>białko</i> (A) • wymienia skład pierwiastkowy białek (A) • wymienia miejsca występowania białek (A) • podaje rodzaje białek (A) • określa właściwości białek (C) • definiuje pojęcia: <i>denaturacja, koagulacja, wysalanie, peptyzacja, zol, żel</i> (A) • wymienia czynniki, które powodują denaturację białek (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia powstawanie białek (C) • projektuje i wykonuje doświadczenie chemiczne badające zachowanie białka pod wpływem: ogrzewania, stężonego roztworu etanolu, kwasów i zasad, soli metali ciężkich i soli metali lekkich (C) • wyjaśnia pojęcia: <i>zol, żel, koagulacja, peptyzacja</i> (B) • wyjaśnia, na czym polega wysalanie białka (C) • projektuje i opisuje doświadczenie chemiczne 	<p>Uczeń:</p> <p>X. 5) wymienia pierwiastki, których atomy wchodzą w skład cząsteczek białek; definiuje białka jako związki powstające w wyniku kondensacji aminokwasów</p> <p>X. 6) bada zachowanie się białka pod wpływem ogrzewania, etanolu, kwasów i zasad, soli metali ciężkich (np. CuSO₄) i chlorku sodu; opisuje różnice w przebiegu</p>

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki, które powodują koagulację białek (A) • wyjaśnia, jak można wykryć obecność białka (B) • wykrywa obecność białka w produktach spożywczych (C) 	<p>umożliwiający wykrycie białka (C)</p>	<p>denaturacji i koagulacji białek; wymienia czynniki, które wywołują te procesy; projektuje i przeprowadza doświadczenia pozwalające wykryć obecność białka za pomocą stężonego roztworu kwasu azotowego(V) w różnych produktach spożywczych</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady występowania sacharydów (B) • wymienia pierwiastki wchodzące w skład cząsteczek sacharydów (A) • podaje przykłady sacharydów (A) • dokonuje podziału sacharydów (B) • wyjaśnia, jak zbadać skład pierwiastkowy sacharydów (B) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje wzór ogólny sacharydów (A) • wyjaśnia pojęcia: <i>węglowodany, cukry proste, monosacharydy, cukry złożone, oligosacharydy, polisacharydy</i> (B) • projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające zbadanie składu pierwiastkowego sacharydów (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>X. 7) wymienia pierwiastki, których atomy wchodzą w skład cząsteczek cukrów (węglowodanów); klasyfikuje cukry na proste (glukoza, fruktoza) i złożone (sacharoza, skrobia, celuloza)</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady monosacharydów (A) • podaje przykłady występowania glukozy, fruktozy (B) • zapisuje wzór sumaryczny glukozy i fruktozy (A) • opisuje właściwości fizyczne glukozy i fruktozy (B) • wymienia zastosowania glukozy i fruktozy (A) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające zbadanie składu pierwiastkowego sacharydów w inny sposób niż na lekcji (D) • projektuje i wykonuje doświadczenia chemiczne umożliwiające zbadanie właściwości glukozy i fruktozy (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>X. 8) podaje wzór sumaryczny glukozy i fruktozy; bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne glukozy i fruktozy; wymienia i opisuje ich zastosowania</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady występowania sacharozy (A) • zapisuje wzór sumaryczny sacharozy (A) • opisuje właściwości fizyczne sacharozy (B) • wymienia zastosowania sacharozy (A) • zapisuje za pomocą wzorów sumarycznych równanie reakcji sacharozy z wodą (C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że sacharoza jest disacharydem (C) • projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające zbadanie właściwości sacharozy (C) • opisuje przeprowadzane na lekcji doświadczenia chemiczne (schemat, obserwacje, wnioski, równanie reakcji chemicznych) (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>X. 9) podaje wzór sumaryczny sacharozy; bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne sacharozy; wskazuje na jej zastosowania</p>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje występowanie celulozy i skrobi w przyrodzie (B) • zapisuje wzory sumaryczne skrobi i celulozy oraz wyjaśnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia różnice we właściwościach fizycznych skrobi i celulozy (C) 	<p>Uczeń:</p> <p>X. 10) podaje przykłady występowania skrobi i celulozy w przyrodzie; podaje wzory</p>

	<p>znaczenie liczby n we wzorze (C)</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje właściwości skrobi i celulozy (B) • definiuje polisacharydy i podaje ich przykłady (B) • opisuje, jak wykryć obecność skrobi (C) • wykrywa obecność skrobi w produktach spożywczych (C) • opisuje zastosowania skrobi i celulozy (B) • wyjaśnia znaczenie skrobi i celulozy (B) 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje doświadczenia chemiczne umożliwiające zbadanie właściwości skrobi (C) • projektuje doświadczenia chemiczne umożliwiające wykrycie obecności skrobi w produktach spożywczych (C) • zapisuje równanie reakcji skrobi z wodą (C) • podaje warunki tej reakcji (C) • omawia rozkład skrobi pod wpływem wody (C) • udowadnia, że skrobia jest polisacharydem (D) 	<p>sumaryczne tych związków; wymienia różnice w ich właściwościach fizycznych; opisuje znaczenie i zastosowania tych cukrów; projektuje i przeprowadza doświadczenia pozwalające wykryć obecność skrobi za pomocą roztworu jodu w różnych produktach spożywczych</p>